

En anden logik Beskrivelse af min første arbejdsdag omkring jordkrebssymposiet

Tidligt om morgenen den 16. maj 1994, mens jeg sad og drak morgente, tænkte jeg på mine kunstnervenner i forskellige lande og syntes, at jeg nu skulle gøre noget konkret for at se dem her i Viborg, hvor jeg tilfældigvis bor. Jeg tog en blyant og skrev et udkast til et symposium. Jeg cyklede ud til industrikvarteret, hvor jeg fik hjælp til at få det skrevet ud på skærmen. Derefter tog jeg til Medborgerhuset og lavede 30 kopier af programmet. Eftersom jeg nu var godt i gang med det, kunne jeg lige så godt straks tage til Hald Hovedgård og undersøge, om vi kunne holde symposiet der.

Det var en dejlig solskinsdag. Jeg cyklede på cykelstien direkte til Hald sø med en stak papir i venstre hånd. På vej tilbage ville jeg så besøge de bosniske familier i Hald Ege asylcentret. Jeg havde lært at kende dem for et par måneder siden, da jeg arbejdede på årets multikulturelle weekend.

Og nu mens jeg cyklede hen ad stien i solskin, skrev jeg - i mit hoved - nedenstående artikel:

"Jeg lærer enormt meget ved at lave offentlige aktiviteter ude i byen. Tænk på alt det jeg har oplevet på cykelturene frem og tilbage, da jeg besøgte de bosniske familier, der nu

i tre år har boet i enkeltværelser i asylcentret.

Jeg kan ikke holde min mund lukket. Og det er ikke uden risiko. Der kan komme ubehagelige oplevelser ud af det især i foråret, hvor alting vågner op og er i udvikling. Så sker det for eksempel, at en flue lander på min tunge. Det gør ikke noget, jeg kan bare spytte den ud. Men engang skete det, at en flue fløj direkte ind i min mund og ned i halsen. Så var det værre, jeg kunne ikke spytte den ud og glemte det hele. Jeg var simpelthen nødt til at sluge den.

I marts og april måneder er det faktisk en makaber sag at cykle til Hald Ege. Da cykelstien ligger langs skoven, er der et mylder af myrer, der strømmer over stien. Det er umuligt at bremse for eller køre uden om myrerne. Jeg cykler videre med dødelige konsekvenser og forstår nu, hvordan det føles at være en hensynsløs supermagt og fare fremad - ingen tid til at tælle de tusinder af lig, der er forladt bagved.

Det er anderledes med snegle, som er store og synlige og bevæger sig sløvt og enkeltvis, som gør det muligt at cykle udenom dem. På stien møder jeg også et firben, som er så hurtigt, at det overhovedet ikke er muligt at ramme den. Egerne kender jeg allerede fra svampeturene, og

de har min respekt, hvad angår muskelkraft og hastighed. En gang krydser også et egern min vej mod Hald Ege. Jeg bremser straks og vender tilbage, fordi jeg ved, at de venter, efter at de har fundet et sikkert sted på grenene, og får øjenkontakt med det menneske, de flygter fra. Så vi kikker på hinanden i øjnene et stykke tid - helt stille. Nu kender vi hinanden. Så fjerner han sig springende fra gren til gren. I aftenskumringen et par dage senere er jeg på vej hjem fra Hald Ege. Jeg ser en mørkt plet midt på stien forud. Jeg bremser for at se nærmere. Jeg bliver ramt af et syn, der ikke kan slettes så nemt af min hukommelse - egernet ligger dødt, hovedet flået af, et brækket skinneben stikker ud af kødet, poten hængende løst på et stykke pels. Jeg fjerner ham af vejen og cykler vemodigt videre. Nu forstår jeg bedre, hvordan det føles at høre om og se nærtstående eller nogen, som vi i forvejen kender, møde en voldsom død.

Jeg tænker på bosnierne, der sidder familievis i små værelser og tæller de familiemedlemmer, de allerede har mistet, og husker på, hvordan de er flygtet gennem skovene under skudsalver fra maskingeværer - samme lyd, som kan høres gennem skoven mellem byen og asylcentret her. Jeg fortæller det i byen og får forklaringen, at det bare er solda-

terne, der øver sig på skydebanen. Samme aften ser jeg tilfældigt et glimt af en dokumentarfilm, hvor soldater klædt i samme tøj som udsendte fra FN i Bosnien, øver skydning på menneskefigurer gennemhullet som en si og sloganet fra "special troops" genlyder i mit øre: "for the US og for the world". En anden dokumentarfilm viser nogle veltrænede lejesoldater i samme tøj fortælle om deres personlige problemer i hjemlandene og deres indtægter og prale med, hvor mange de har ramt dødeligt."

Jeg cykler videre på stien, som nu er højt oppe. Jeg kigger ned ad skrænten, får øje på en grøn vandpyt nede i bunden af en lavning mellem træerne, og kommer til at cykle ud af stien. Jeg er bange for at vælte ned ad skrænten og trækker cyklen voldsomt ind mod stien. Jeg falder ned og rammer hovedet. En stund i solskin ligger jeg der på asfalten med cyklen på mig. Jeg overvejer: "Skal jeg videre eller skal jeg vende tilbage"... Jeg kan se, der er blod på mit kindben, og der er vokset en stor bule i panden. Jeg beslutter mig til at gå videre. Jeg samler kopierne af programmet sammen og cykler videre til Hald Hovedgård, hvor jeg præsterer en ret dramatisk entré. Jeg insisterer på at blive færdig med mit ærinde først. Derefter tager jeg selv til skadestuen i byen. Senere om af-

tenen bliver asfalten skrubbet ud af såret på kindbenet med en tandbørste. Lyden deraf er den eneste, der er tilbage i min hukommelse fra denne første ulykke i mit liv.

Nu er symposiet afsluttet. En snes mennesker fra en halv snes lande har mødt hinanden, i mange tilfælde første gang i livet - et intenst samvær i tre uger, hvor de forstod hinanden på fem sprog. Det minder mig om et tyrkisk ordsprog - ophavsmanden til en prut kan umuligt findes i et rum med en snes mennesker.

Målet, jeg prøvede at opnå, var at formidle kontakten, at prøve at imødekomme individuelle ønsker samtidig med at varetage fælles interesser således at frugterne af samværet kan formidles til andre i forskellige miljøer i byen, hvor vi så har haft ni udstillinger i omkring tre uger. At udstille andre kunstners værker kræver absolut rene hænder, ellers kan der komme sorte pletter, som vanskeligt kan fjernes - noget umuligt at gøre uden kunstneres fulde tillid, og helst skal være i sammenklang med stemningen på det enkelte udstillingssted.

En sten er smidt i vandet, og ringene omkring breder sig. Impulserne derfra kan så både kunstnerne og andre trække på længe efter selve begivenheden. På trods af at nogen måske vil sige: fuglene skider på kunsten.

Another Mentality

Description of My First Working Day about Art Symposium in Denmark

Early in the morning on 16. of May 1994, I sat and drank morning tea thinking about my friends in the art world in different countries and I thought now I should do something concrete to see them in Viborg, the town where by chance I am dwelling in. I took a pencil and made a draft of a symposium. I biked out to the industry district where a printer friend helped me to write it out on the screen. Then I went to the Community House and made 30 copies of the programme. As I already was in full swing I could as well go to Hald Hovedgaard (a culture center) and find out if we could hold the symposium there.

It was a nice sunny day. I biked on a nature path directly to Hald Lake with the heap of paper in my left hand. On the way back I intended to visit the Bosnian families at the Hald Refugee Center. I had made acquaintance with them a few months earlier, that time I worked on the Multicultural Weekend of the year.

And now while I was biking on the path in sunshine I wrote this article - in my mind:

I gain considerable amount of experience arranging social activities out there in the town. Think of all I see on the bike tours to and fro visiting the Bosnian families who by then have been living three years in single rooms at the refugee center.

I cannot hold my mouth shut. And it is not without risk. There might come unpleasant consequences of that, especially in the springtime, when everything is waking up and growing. So it happens for example that a fly lands on my tongue. It doesn't matter, I can spit it out. But once a fly flew directly into my mouth and down in my throat. That was worse, as I couldn't spit it out, I simply had to swallow it down.

In March and April it is actually a macabre affair to bike to Hald Ege. As the path follows along the plantation, there are swarms of ants crossing over the path. It is impossible to avoid them by braking or maneuvering around the ants. I bike on with fatal consequences and understand now how it feels to be a reckless superpower and ride on – no time to count the thousands of corpses left behind.

It is different with the snails, which are big and visible and move slowly and one by one, so it is possible to bike avoiding them. On the path I once also met a lizard, which was so quick, that it is not at all possible to hit it. I know squirrels already from mushroom tours, and they have my respect regarding their agility and speed. Once I met a squirrel on my way to Hald Ege. I stopped immediately and turned back, because I know, they wait a while after they find a secure place on the branches, and get in eye contact with the person they run away from. So we look at each other in the eyes for a while – completely still. Now we know each other. Then he moves away jumping from one branch to another. One evening I was on my way home from Hald Ege. I saw a dark spot in the middle of the path ahead. I stopped to see closer. I am confronted with a scene which cannot be erased so easily from my memory – the squirrel lies dead, the head ripped off, a broken shinbone sticking out of the flesh, the paw hanging loose on a piece of fur. I removed it from the path and biked on in sorrow. Now I understand better how it feels to hear about and see a relative or someone we know, who met a violent death.

I am thinking about the Bosnian, whole families living in small rooms and counting the family members they already missed, or remembering how they escaped through the forests under the shots bursting from machine guns – same noise which is heard through the plantation between the refugee center and the town. I told about it in the town and got an explanation, that it was just the soldiers who exercised shooting near the center at the shooting booth. Same evening, I saw by chance an excerpt from a documentary film, where soldiers in the same uniforms as the sent FN troops in Bosnia, exercising shooting on man figures perforated like a colander and heard the slogan of "special troops" echoing in my ear "For the US and for the world". Another documentary film shows some well-trained mercenaries in the same uniforms tell about their homelands and their income and brag about how many they hit dead."

I am biking on the path which is now ascending. I look down the side and see a green waterhole at the bottom between the trees, and drive out of the path. I fall down and hit my head. I am lying there on the asphalt with the bike on me. I am thinking "Shall I go ahead or shall I turn back"...I can see there is blood on my cheekbone and there is swollen a bump on my forehead. I collect the copies of the programme and bike to Hald Hovedgaard where I perform a dramatical entry. I insist on explaining my main errand there. Then I visit first aid back in the town. Later in the evening the asphalt is brushed clean off the wound on my cheek with a toothbrush. The sound of this is the only memory I have of this first accident in my life.

Now the symposium has come to an end. A dozen people from half a dozen countries have met each other in many cases first time in their life – an intense meeting in three weeks where they understand each other in five languages. It reminds me of a Turkish proverb: It is impossible to know the doer of a fart in a room with dozen people.

The result I tried to attain was to mediate contact, to fulfill individual wishes at the same time guaranteeing common interest so that the fruits of this meeting can be shown to others in different circles in the town, where there were nine exhibitions in three weeks. To exhibit other peoples works you need to have absolutely clean hands, otherwise there might come dark spots, which are difficult to erase – something impossible to do without the artists' full confidence and best to be in harmony with the single exhibition spots.

A stone is thrown in the water, and the rings around are widening. Impulses from here can be seen by both the participants and others also long time after the actual meeting. Despite the fact that maybe some will say: The birds shit on art.

Feyhan Hellum / June 1995